

EAE-KO EKONOMIA

Ekoizpena eta enplegua

2021eko bigarren hiruhilekoan, EAEko ekonomia %18,6 hazi zen urte arteko tasan. Ezohiko tasa hori 2020ko hiruhileko batekin alderatuta lortu da, garai horretan mugigarritasunari eta gizarte interakzioari murrizketa handiak ezarriak zirelako. Txertoen etorrerak eta biztanleriaren inokulazio masiboaren prozesuak murrizketa horiek pixkanaka kentzea ahalbidetu dute, baina murrizketak ez dira erabat desagertu. EAEko ekonomiak erregistratutako errebotea bezalakoak ohikoak izan dira Europako gainerako ekonomietan ere, baina 2020an jaitsiera txikienak izan zituztenek igoera txikiagoak eskuratu dituzte oraingoan. Hain zuzen ere, Europar Batasuna, oro har, %13,8 hazi zen eta eurogunea, berriz, %14,3. Espainiaren hazkunde tasa %19,8ra iritsi zen eta Alemaniarena, berriz, %9,4ra.

ESKAINTZAREN ALDAGAIK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2019	2020	2020			2021	
			II	III	IV	I	II
BPG errealak	2,2	-9,9	-19,9	-8,1	-8,1	-2,9	18,6
Nekazaritza eta arrantza	5,9	-15,0	-13,7	-13,0	-28,1	-7,1	7,8
Industria eta energia	1,4	-11,2	-26,2	-8,9	-6,8	-1,1	30,2
- Manufakturen industria	1,1	-11,6	-27,3	-8,8	-6,6	-0,7	33,1
Eraikuntza	2,4	-8,2	-16,7	-7,7	-6,5	-2,4	11,5
Zerbitzuak	2,5	-9,0	-17,8	-7,2	-7,7	-3,5	15,5
- Merkataritza, ostalaritza eta garraioa	2,2	-18,1	-26,9	-16,0	-18,5	-5,5	26,1
- AA. PP., hezkuntza eta osasuna	3,2	1,6	1,3	1,6	1,3	1,6	3,1
- Gainontzeko zerbitzuak	2,4	-8,6	-21,9	-6,1	-5,2	-5,0	17,3
Balio erantsi gordina	2,3	-9,5	-19,7	-7,7	-7,6	-2,9	18,4
Ekoizkinen gaineko zerga garbiak	2,0	-13,6	-21,3	-11,8	-12,8	-3,0	20,4

Iturria: Eustat.

Bigarren hiruhilekoko hazkunde handia ezaugarri komuna da EAEko ekonomiaren sektore nagusi guztientzat, baina horien artean nabarmentzekoa da industriak lortutako bultzada handia, hori izan baitzen iaz balio erantsi gehien galdu zuen jarduera. Hala, industriaren urte arteko gorakada %30,2 izan zen, eta tasa horrek ez du aurrekaririk bere serie historikoan, non oso gutxitan ikusten baita %10etik gorako balioa.

JARDUERA ADIERAZLEAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2019	2020	2020			2021	
			II	III	IV	I	II
Industria							
Industria produkzioaren indizea	1,6	-13,3	-27,6	-12,1	-7,1	-0,9	32,3
Negozio zifren indizea	-0,4	-16,2	-32,9	-13,6	-6,3	4,2	42,1
Industria giroaren indizea	-7,1	-19,5	-35,2	-24,1	-7,6	-3,5	-10,1
Gizarte Segurantzako afiliazioa	0,6	-3,2	-3,7	-4,5	-3,6	-3,4	-0,4
Eraikuntza							
Eraikuntzaren koiuntura indizea	8,7	-8,1	-16,6	-9,3	-8,8	-1,1	14,8
Etxebizitza berriak eraikit. oniritziak	-7,1	-6,5	-20,9	-21,8	60,1	72,6	---
Etxebizitzen salerosketak	2,2	-15,0	-34,6	-2,5	-7,1	1,9	47,2
Gizarte Segurantzako afiliazioa	3,0	-0,9	-2,8	-0,8	-1,1	-1,0	3,3
Zerbitzuak							
Hegazkinen bidezko bidaiariak	8,5	-71,6	-99,0	-70,0	-81,8	-83,2	2.440,3
Hoteletan igarotako gaualdiak	3,7	-61,5	-92,2	-50,8	-71,4	-59,3	422,1
Negozio zifren indizea	4,2	-12,4	-26,6	-9,1	-8,4	0,9	33,4
Zerbitzuen koiuntura indizea	1,1	-7,4	-18,7	-0,6	-4,6	2,0	20,0
Gizarte Segurantzako afiliazioa	2,3	-0,8	-1,9	-1,6	-1,8	-1,5	2,2

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustat, INE, Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerio, Garraio, Mugikortasun eta Hiri Agenda Ministerioa, Gizarte Segurantzak eta AENAREN datuetan oinarrituta.

IPI indizeak hileroko ematen duen informazioak erakusten du igoserarik handiena apirilean gertatu zela (%65,1), eta data horretatik aurrera aldakuntza tasak apalduz joan direla portzentaje apalagoetara arte, urte arteko alderaketa hilabete homogeneousan artean egiten zen heinean. Argitaratutako azken datuak, uztaileko zegoak, urte arteko tasa %7,6an kokatu zuen, eta zifra hori, oraindik esanguratsua den arren, apaltzen jarrai zezakeen, hainbat piezaren horniduran sortzen ari diren botila lepoak kontuan hartuta.

Gorakada orokorra da industriaren adarren artean, salbuespen bakarra energiaren ekoizpena izan delarik, igoserak eta jaitsierak txandakatzen baititu joera argirik gabe. Nabarmentzekoa da kontsumorako ondasunen egoera ona. Izan ere, produktu horiek uztailean ekoizpena %11,8 handitu zuten, eta horiek dira 2019ko hilabete berean, pandemia iritsi baino lehen, zeukaten maila gainditzeko duten ondasun bakarrak. Emaitza bereziki positiboa da kontsumo iraunkorreko ondasunetan (%41,9), baina ondasun galkorrak ere tasa positiboetan daude (%5,6). Beste

aldetik, ekipamendurako ondasunek (%7,3) eta bitarteko ondasunek (%8,9) igoera handiak eskuratu zituzten uztailan, baina bi kasuetan 2019ko hilabete berean izan zuten ekoizpen maila berreskuratzeko zazpi puntu falta dira.

Industriaren negozio zifrak ekoizpenak zehaztutako norabidearen antzekoa eskaini du. Hau da, apirilean izan zuen maximoa, eta hurrengo hilabeteetan leuntzen joan zen, ekainean (ezagutu den azken hilabetea) %12,4ra iritsi arte. Eraitza on horiek lortu badira ere, sektoreko igurikimenez okerrera egin dute udako hilabeteetan, EAEko ekonomiako hainbat sektorek dituzten hornidura arazoan ondorioz. Bereziki abuztuaren, nolabaiteko ezkortasuna antzematen da eskaera zorroari eta ekoizpenaren joerari buruzko iritzietan, saldu gabeko produktu bukatuen stocka handitzearekin batera.

Eraikuntza izan zen, ehunekotan neurtuta, 2020an balio erantsi gutxien galdu zuen sektore ekonomikoa (-%8,2), eta, beraz, haren suspertzea ere ez da gainerako sektore nagusietakoa bezain deigarria izan. Zehazkiago adierazita, bigarren hiruhilekoko hazkunde tasa %11,5 izan zen. Horrenbestez, 2019an zuen mailatik bederatzi puntura dago oraindik. Eustatek argitaratzen duen eraikuntzaren koiuntura indizeak erakusten du dinamismo handiena eraikinen atalean gertatzen ari dela, bigarren hiruhilekoan %16,0 hazi baitzen atal hori, eta obra zibila, berriz, %7,1. Eraikinen sektorearen babesleku bihurtu dira, zeren eta obra zibila pandemia aurreko urteetan ezagutu zuen mailatik urrun baitago. Hala eta guztiz ere, azken hilabeteetan ezagutu diren obra zibiletarako lizitazio datu onek pentsarazten dute azpisektore horrek bultzada bat izango duela datozen aldietan.

Oro har, zerbitzuek %15,5 handitu zuten beren balio erantsia, eta tasa horrek 2019ko mailatik bost puntura utzi du sektorea. Bereizi egin behar dira, alde batetik, administrazio publikoari lotutako zerbitzuak (kasu batzuetan indartu egin behar izan ziren pandemiari aurre egiteko) eta, beste aldetik, zerbitzu pribatuak. Azken horiek izan ziren kaltetuenak birusari eusteko ezarri ziren murrizketen ondorioz. Zehatzago esanda, administrazio publikoak, hezkuntzak, osasunak eta gizarte zerbitzuek osatutako blokeak ez zuen inoiz bere balio erantsia murriztu, eta aurtengo bigarren hiruhilekoan bere hazkundea %3,1 izan zen. Beste muturrean, merkataritza, ostalaritza eta garraioa barne hartzen dituen jarduera taldeak %26,1eko urte arteko tasa eskuratu zuen, urtebete lehenago izandako %26,9ko beherakadaren ondorioz. Gorakada deigarria da, pandemiaren fase batean lortzen baita, zeinean ostalaritzak eta merkataritzak oraindik ere edukiera mugatuta baitute. Gainerako zerbitzuek %17,3ko urte arteko igoera izan zuten, ekonomiaren batez bestekoa (%18,6) baino zertxobait txikiagoa.

Zerbitzu pribatuen datu on horiek leundu egingo dira hurrengo aldietan, koiunturazko estatistika berriek adierazten duten bezala. Esate baterako, uztailko txikizkako merkataritzak

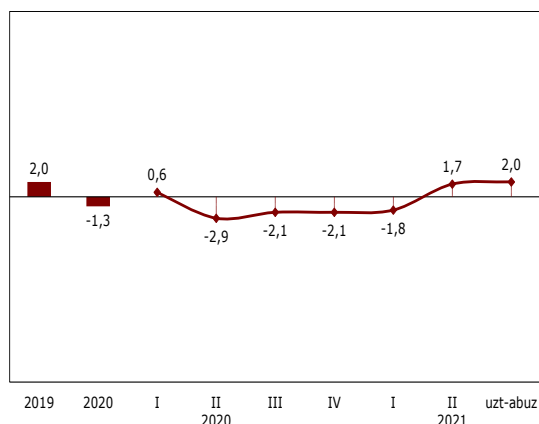
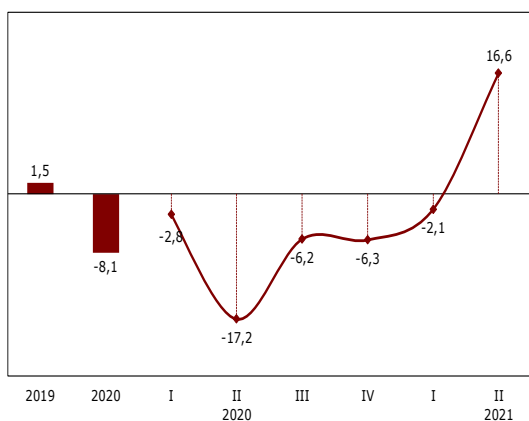
beherakada txiki bat erakutsi zuen aurreko urtearekin alderatuta, eta sektoreko negozio zifrak hazkunde erritmoa azkar moteldu zela adierazten du. Aitzitik, turismoak susperraldi bizia seinatzen du, nahiz eta jarduera maila oso apal batetik abiatu den, 2020an bizi zen konfinamendua kontuan hartuta. Hala, uztailean ia 570.000 gaualdi zenbatu ziren hotel establezimenduetan, eta zifra hori 2019ko hilabete berean ia 700.000ra heldu zen. Era berean, Euskal Autonomia Erkidegoko aireportuetan 448.000 pertsona mugitu ziren abuztuan, eta 610.000, berriz, bi urte lehenago.

Bigarren hiruhilekoan BPGak izan zuen erreboteak enplegu bolumen handiagoa behar izan zuen. Lanaldi osoko lanpostu baliokideen terminoetan (benetan lan egindako orduak lanaldi osoko enplegutuan multzokatuta), EAEko ekonomiak %16,6 handitu zuen eskulanaren beharra. Tasa horrek adierazten du lanaldi osoko 941.000 lanposturen baliokide den ordu kopuru bat lan egin dela. Kopuru hori duela urtebete lan egin zena baino 134.000 lanpostu gehiago dira. Hobekuntza esanguratsua da, baina 2019an behar izan ziren lanpostu teorikoetatik 33.000era geratu da oraindik. Jarduera sektoreka aztertuta, enpleguaren gorakada hori honela banatzen da: ia 98.000 lanpostu berri zerbitzuetan behar izan ziren, 26.500 industrian, 9.500 eraikuntzan eta 500 lehen sektorean.

Enpleguaren bilakaera Urte arteko aldakuntza tasak

Kontu ekonomikoak

Afiliazioa

Iturria: Eustat eta Gizarte Segurantzza

BJAren arabera, pertsona landunen kopuruak %3,0 egin zuen gora urte arteko tasan. Horrek esan nahi du gutxi gorabehera 27.300 pertsonak aurkitu zutela lana azken urtebetean. Kopuru horretatik, 13.000 gizonak izan ziren eta gainontzeko 14.300 emakumeak. Enplegua oso bereziki zerbitzuetan sortu zen (21.200), baina industriak ere aukera berriak eskaini zituen (5.600). Enplegu sorrera horrek langabezia tasa %10,3ra jaisteko balio izan zuen; urtebete lehenago, berriz, %11,0an kokatua zen.

Lan merkatuaren informazio berrienaren arabera, hobekuntza aurtengo hirugarren hiruhilekora ere hedatu da. Hala, uztailean eta abuztuan Gizarte Segurantzaren afiliatutako pertsonen kopuruak nabarmen egin zuen gora, batez beste %2,0, bigarren hiruhilekora batez bestekoa baino hiru hamarren gehiago. Administrazioaren erregistro horren arabera, afiliazioaren igoera handienak sektore publikoko hainbat adarretan lortzen dira, hala nola hezkuntzan (%3,5) eta osasun alorrean (%2,2), baina sektore pribatuko zenbait adar ere oso erritmo onean handitzen ari dira, adibidez administrazio jardueretan eta zerbitzu osagarrietan (%5,0), jarduera artistikoetan (%4,3), informazioan eta komunikazioetan (%3,6) eta garraioan (%2,4).

Afiliazioen gorakadari esker, behera egin du Lanbideren bulegoetan lan bila ari diren pertsonen kopuruak. Hain zuzen ere, erregistratutako langabeziak, amaituta dauden udako bi hilabeteetan, %16tik gorako urte arteko jaitsiera izan zuen, eta langabezia zeuden pertsona guztiak 122.260 izan ziren. Zifra hori 2019ko abuztuan, hots, pandemia baino lehen zegoena, baino 6.000 pertsona handiagoa da, baina erritmo onean jaisten ari da. Egungo kopuru osotik, 52.900 pertsona inguru gizonak ziren eta 69.300 emakumeak.

Enpleguaren gorakadarekin eta langabeziaren murrizketarekin batera, azken hilabeteetan eutsi egin zaio ABEEko egoeran dauden pertsonak beren enpresetara itzultzeko joerari. Zehazkiago adierazita, abuztuan 10.430 pertsona geratzen ziren Euskadin ERTE baten baldintzapean, ekainean 18.977 izan zirenean eta 2020ko abuztuan, berriz, 31.256 izan zirenean. Ildo horretan, figura horrek afiliazio eta langabezia kopuruetan sortzen duen distortsioa oso azkar ari da zuzentzen.

Produktibitateak gora egin zuen berriro bigarren hiruhilekora, aldagai hori bost alditan jarraian murriztu ondoren, ekonomia batean gutxitan gertatzen den zerbait delarik. Zehazki, hiruhilekora eraginkortasun irabazia %1,8 izan zen, azken hogeita bost urteetako batez bestekoaren bikoitza. Produktibitatearen hobekuntza hori industriaren portaera onari zor zaio, %12,6ko irabazia lortu baitzuten, serie historikoan oso atipikoa den tasa baita. Bestalde, eraikuntza eta zerbitzuak ez ziren gai izan balio positiboak berreskuratzeko.